

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 50. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 23. september 2021

Tidspunkt: 12.30

Sted: vær. 1-133

Til stede: Jens Joel (S), Anne Sophie Callesen (RV), Anne Valentina Berthelsen (SF), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Anni Matthiessen (V), Kenneth Mikkelsen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Jens Henrik Thulesen Dahl (DF), Katarina Ammitzbøll (KF) og Peter Seier Christensen (NB) og Orla Østerby (UFG).

Desuden deltog: Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn, erhvervsminister Simon Kollerup og uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen.

Kim Valentin fungerede som formand under hele mødet.

L Punkt 1. Meddelelser fra formanden

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 2. Henvisning af følgende forslag til behandling og nærhedstjek:

EU-note (20) – E 42 (EU-nyt om klar til 55-pakken)

a) Forslag om revision af kvotehandelsdirektivet (ETS) (Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget)

KOM (2021) 0551

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

b) Forslag om en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (CBAM) (Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget og Skatteudvalget)

KOM (2021) 0564

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 3. Modtagelse af deputation fra TEKNIQ Arbejdsgiverne vedr. ulovlig konkurrence fra kinesiske vindmølleproducenter

TEKNIQ Arbejdsgiverne

Administrerende direktør Troels Blicher Danielsen.

Troels Blicher Danielsen: TEKNIQ Arbejdsgiverne repræsenterer ca. 4.100 virksomheder i Danmark. Det er typisk industri eller vvs, og vi er Danmarks tredjestørste arbejdsgiverorganisation i DAFællesskabet. Denne sag er vigtig i forhold til at fastholde danske produktionsarbejdspladser, og fordi Danmark skal udvikle den grønne omstilling.

Sagen handler om importtold på vindmølletårne fra Kina. Vindmøllebranchen består af mange små og mellemstore virksomheder fordelt over hele landet, og rigtig mange af dem er medlemmer hos os.

Regeringen har vedtaget en aftale om strategi for »Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023« som en opfølgning på den tidligere regerings aftale om »Forenkling af erhvervsfremmesystemet«. I den forbindelse har man udpeget 12 styrkepositioner, og ét af dem er energiteknologi. Vindmølleindustrien er en del af energiteknologiklyngen og er i det lys afgørende for den grønne omstilling i Danmark.

Leverandørkæden til vindmøllebranchen genererer også beskæftigelse uden for byerne. Efter vores beregninger står den for ca. 30.000 arbejdspladser. Mere end 20.000 af dem er i underleverandørkæden, og på dette niveau foregår en stor del af den innovation, der i høj grad præger branchen. Et helt konkret eksempel er flydende vindmøllefundamenter, som en dansk arbejdsmarkeds-pensionskasse har investeret 200 mio. kr. i at skabe. Det betyder, at havvindmøller kan sættes op længere væk fra kysterne, end vi gør i dag. Det vil både reducere etableringsomkostningerne og CO₂-udledninger, fordi metoden kræver langt mindre cement. Samlet set har de danske pensionsopsparere investeret ca. 80 mia. kr. i danske virksomheder, der udvikler grønne teknologier.

I skal derfor forsvare muligheden for at få adgang til stål på fair vilkår, så innovative idéer som denne også i fremtiden kan sikre indtægter til Danmark. I 2016 vedtog man at indføre told på kinesisk stål, og i sidste uge havde I besøg af Jens Pedersen fra Welcon, som underholdt om tolden på stålfælge. Det er derfor ikke et spørgsmål om at lægge told på en ny vare, men blot om at følge op på sin beslutning og stemme for en ny told, der følger af den told, som blev vedtaget i 2016. Man ikke har kunnet lægge told på vindmølletårne, fordi det ikke har haft sin egen toldkode.

I fremtiden skal vores medlemmer dokumentere deres miljømæssige fodaftryk igennem hele værdikæden, og den omstilling synes vi man skal understøtte, når man køber ind offentligt.

Katarina Ammitzbøll: Jeg har tidligere drøftet sagen med Welcon og opfordret dem til at holde et oplæg for Europaudvalget. Det er meget vigtigt for Danmark, at vores vindmølleindustri ikke bliver undermineret.

Jeg kan forstå, at Kommissionen er ved at foretage en undersøgelse. Hvilke forventninger har I til tidsperspektivet og til tolden? Er der andre lande, der har det samme problem? Processen kan gå hurtigere, hvis flere lande presser på.

Orla Østerby: Hvad går Kommissionens undersøgelse ud på? I min optik er det jo en forlængelse af tolden på stål – nu er det bare et færdigt produkt, der kommer fra Kina, og som jo forrykker det på samme måde, endda i højere grad. CO₂-belastningen ved, at det skal fragtes samlet fra Kina, gør det heller ikke bedre.

Hvor stor en effekt har muligheden for at importere et færdigt produkt fra Kina haft på markedet på nuværende tidspunkt – hvor meget har Danmark allerede nu mistet til Kina?

Kim Valentin: Det er konstateret, at dumping af prisen på stål er en bevidst handling fra Kinas side. Det har EU tidligere taget stilling til.

I Venstre synes vi, at prisdumping og det at skabe unfair konkurrencevilkår er fuldstændig hen i vejret. Derfor er det godt, at Kommissionen har igangsat en undersøgelse af spørgsmålet om vindmølleårne produceret i Kina. Hvis Kommissionen mener, at det er prisdumping, må man agere tilsvarende. Har du informationer, som vi andre kan have glæde af i den sammenhæng?

Desuden vil jeg gerne spørge, hvad der sker, hvis Rådet ikke mener, at der skal indføres en told på vindmølleårne. Hvordan vil det påvirke vindmøllebranchen? Vil det betyde, at virksomheder må lukke, og en masse mennesker vil blive arbejdsløse? Vil dette i så fald blot være det første skridt i en række, som ender med, at man producerer hele vindmøller i Kina?

Troels Blicher Danielsen: I Europa er Spanien, Tyskland og Danmark de lande, der producerer flest vindmølleårne.

For at komme med et bud på et toldniveau, hvis Kommissionen finder frem til, at der finder prisdumping sted, kan man tage udgangspunkt i, at der i dag er 70 pct. told på stålpladerne, og at stålet udgør 40 pct. af tårnets pris. Med vores beregninger, som vi har foretaget i samarbejde med Welcon og en anden producent af vindmølleårne, anslår vi, at der skal være 28 pct. på importerede årne plus det niveau af subsidiering, den kinesiske stat yder.

Kommissionens undersøgelse vil foregå efter antidumpingforordningen, og det kræver, at 30 pct. af en industri stiller krav om, at der skal foretages en undersøgelse. Kommissionen foretager en økonomisk analyse, hvor de taler med alle interessenterne på området. På den baggrund udarbejder de en uafhængig ekspertrapport, som vil blive forelagt for antidumpingkomitéen i Bruxelles. Det er højst usædvanligt, at en antidumpingsag når så langt som denne – altså helt til Folketinget. Under normale omstændigheder ville det blot blive betragtet som EU-procedure. Så det taler også for, at vi har at gøre med en vanskelig sag. Hvis I skulle drøfte alle antidumpingsager, som bliver behandlet i antidumpingkomitéen, skulle I sidde her og gøre det hver eneste dag.

Fra 1. januar skal alle virksomheder over 250 ansatte rapportere deres CO₂-belastning. En af de største udfordringer for alle danske virksomheder – især for mange medlemmer af TEKNIQ – er at dokumentere CO₂-belastningen i de konkrete projekter: Hvad er belastningen ved at konstruere denne bygning, dette vindmølleår eller denne industrimaskine, hvis man benytter det eller det input? Transporten har også en betydning, men hvor meget kan jeg ikke svare på.

Hvor store markedsandele har vi tabt? Det er Welcon bedre til at svare på end mig. Jeg skal helst ikke drive medlemmernes virksomheder, men som jeg forstår det, er det bl.a. på grund af de flydende vindmøllefundamenter, at man stadigvæk har en substantiel produktion.

Til Kim Valentin: Hvis Kommissionen kommer frem til, at der ikke sker dumping, forventer jeg, at produktionen vil blive nedskaleret, hvilket vil medføre at nogle arbejdspladser forsvinder, især i Jylland. Jeg ved ikke, hvad de langsigtede konsekvenser vil være.

Vi går ind for fair konkurrence, og efter den danske Kinastrategi at dømme gør regeringen det samme. Men jeg tror, at I er lige så gode til at forudse de langsigtede konsekvenser, som jeg er – Danmark er en lille åben økonomi, der skal leve af teknologi.

Den fungerende formand: Som politiker kan ens forudsigelser hurtigt gå hen og blive opfattet som alt muligt andet, så det ville have været rart, hvis du havde haft et bud. Tiden er imidlertid gået, så det må blive en anden gang. Ikke desto mindre vil jeg sige tak for fremlæggelsen.

Punkt 4. Forelæggelse ved ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri:

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri forelagde punkterne til orientering.

a) Kommissionens forslag til ændring af Rådets forordning (EU) 2019/440 om fordeling af fiskerimuligheder i henhold til partnerskabsaftalen om bæredygtig fiskeri mellem Den Europæiske Union og Kongeriget Marokko og den tilhørende gennemførselsprotokol

– *Forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*

KOM (2021) 0377

KOM (2021) 0377 – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20) – bilag 805 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (17) – bilag 649 (udvalgsmødereferat side 799 FO,
forhandlingsoplæg vedr. fiskeripartnerskabsaftalen forelagt 11/4-18)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Fiskeripartnerskabsaftalen blev oprindelig forelagt for Folketingets Europaudvalg i november 2018. Aftalen giver fiskerimuligheder for EU-fartøjer i farvande ud for Marokko og Vestsahara inden for det overskud, som er tilgængeligt. Den nuværende fordeling af fiskerimuligheder fra 2019-2022 omfatter i øjeblikket Storbritannien. Da Storbritannien er trådt ud af EU, har Storbritannien ikke længere adgang til disse fiskerimuligheder. Med Kommissionens forslag fordeles de britiske fiskerimuligheder forholdsmeæssigt til de medlemslande, der allerede har fiskerimuligheder i det pelagiske industrifiskeri under aftalen. Danmark har ikke fiskerimuligheder under aftalen. Regeringen støtter forslaget, der følger linjen for fordelingen af de britiske fiskerimuligheder under andre fiskeriaftaler.

Kim Valentin: Jeg vil godt starte med at dvæle ved DFPO (Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation) og DPPO's (Danmarks Pelagiske Producentorganisation) forslag om, at Danmark også får del i de ekstra kvoter, som Storbritanniens udtrædelse medfører. Hvad siger ministeren til det?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Det har vi selvfølgelig set på, og vi vurderer, at gevinsten ved de relativt små kvoter ikke står mål med det bøv, det ville kunne medføre, hvis vi begyndte at fiske et sted, hvor vi ikke i forvejen har noget fiskeri. At gå ind og blande sig i spørgsmålet om, hvem der har ret til kvoter, kunne resultere i, at man havner i et politisk stormvejr. Det er de overvejelser, vi har gjort os, men jeg hører selvfølgelig gerne jeres refleksioner.

Kim Valentin: Jeg forstår godt forklaringen om, at det er svært, fordi vi ikke har nogen kvoter i området i forvejen. Men man har jo forhandlet en overordnet fordeling af de kvoter, som blev frie efter brexit. Det er det, DFPO og DPPO peger på. Danmark har siddet med til forhandlingerne, og bare fordi man ikke får kvoter i farvandet ud for Marokko, kunne man jo godt få kvoter et andet sted. Det mener jeg at ministeren skal være opmærksom på i forhandlingerne. Det kan jo være, at Danmark i fremtiden får brug for kvoter andre steder – det er jo en del af en større helhed, og jeg håber, at ministeren er opmærksom på det.

Anne Valentina Berthelsen: Socialistisk Folkeparti finder regeringens linje fornuftig og bakker selvfølgelig op om den.

Orla Østerby: Fiskerne på vestkysten mærker nu resultatet af brexit, og jeg kan godt forstå, at DPPO og DFPO undrer sig over, at man ikke har kæmpet for en andel af Storbritanniens kvote – man er jo presset på mange andre områder. Jeg vil gerne vide, om Danmark har noget til gode nu, når vi ikke har fået del i disse kvoter. Nederlandene, Litauen, Letland, Tyskland, Polen, Irland, Frankrig, Portugal og Spanien har fået mulighed for at hæve deres fiskeriandel væsentligt i området. Danmark skal ikke nødvendigvis fiske ud for Marokko, men det danske fiskeri i forhold til resten af Europa er særlig hårdt ramt af brexit. Er der andre døre, som bliver lukket op, når vi nu siger nej tak til at fiske ud for Marokko?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg kan sagtens forstå den umiddelbare idé om, at vi i fremtiden er nødt til at være på pletten, når der skal fordeles kvoter, fordi vi er så hårdt ramt af brexit. Jeg har stor sympati for Orla Østerby og Kim Valentins kampiver – lad os nu se, om ikke vi kan tilkæmpe os noget. Vi har faktisk været i dialog med fiskeriorganisationerne, og de er godt klar over, at dette område indebærer et element af gynger og karruseller.

Fordelingen af kvoter er baseret på et princip, hvor lande, der i forvejen fisker på områderne, bliver tilgodeset. Det har vi tidligere haft stor gavn af f.eks. ud for Grønland, og hvis vi bryder med det princip for at få andel i en kvote ved Marokko, kunne vi risikere at sætte nogle af de andre gevinster over styr. Derudover er kvoten ved Marokko politisk kontroversiel, og kvoten er heller ikke så stor, som Orla Østerby får det til at lyde.

Vi forstår på fiskeriorganisationerne, at man på den ene side gerne vil have andel i kvoterne, men at man på den anden side er bekymret for at sætte noget over styr, hvis man presser for hårdt på. Jeg forstår, at vi må arbejde for at få så mange kvoter til danske fiskere som muligt, når nu man taber så meget på grund af brexit.

Kim Valentin: Jeg siger ikke, at man nødvendigvis skal have andel i fiskekvoter ud for Marokko – der er lang vej for danske fiskere. Jeg siger bare, at man godt kunne forestille sig, at briterne vil begynde at fiske det ekstra i Nordsøen, som de har mistet i Marokko. Og så vil de danske fiskere opleve konkurrence i højere grad end før. Derfor er det vigtigt, at vi er til stede under forhandlingerne og sikrer kvoter på andre fiskeområder. Så min pointe var, at man skal være opmærksom på dette, og det hørte jeg ikke ministeren sige, at man ville være.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Det hænger næppe sådan sammen, at de britiske fiskere nu vil begynde at fiske mere i Nordsøen, for fordelingen af kvoterne i Nordsøen forbliver jo den samme. I øvrigt er en af Storbritanniens udfordringer nu, hvor deres regering har valgt at gøre et stort nummer ud af fiskeriet i forbindelse med brexit, at de ikke nødvendigvis har den kapacitet, der skal til for at fange på de kvoter, de er blevet tildelt. Det er endnu en årsag til, at vi nok ikke kommer til at havne i en sådan situation, som Kim Valentin beskriver.

b) Siden sidst: Forslag om fiskerimuligheder i Østersøen 2022

KOM (2021) 0491

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Kommissionen har i slutningen af august fremlagt sit forslag om fiskemuligheder i Østersøen for 2022. Der bliver snarest oversendt et grundnotat om forslaget. Jeg vil forelægge sagen til forhandlingsoplæg i Europaudvalget forud for rådsmødet i oktober, hvor forslaget forventes at skulle vedtages. Forslaget tager udgangspunkt i den biologiske rådgivning fra Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) og i den flerårige forvaltningsplan for Østersøen.

Der er ingen tvivl om, at situationen i Østersøen skal tages meget alvorligt. Det ser i sandhed sort ud. Det gælder særligt for torsk i både den østlige og den vestlige Østersø, sild i den vestlige Østersø og laks. For torsk både i den østlige og vestlige Østersø foreslår Kommissionen alene en bifangstkvote samt lukkeperioder. Tilsvarende foreslås alene en bifangstkvote for sild i den vestlige Østersø. Vi afventer fortsat Kommissionens forslag for laks, men rådgivningen er meget alvorlig.

Selv om vi igennem mange år har forsøgt at forbedre og bevare bestandene af fisk i Østersøen, har det endnu ikke haft de ønskede effekter. Der er dog fortsat bestande, som trives, bl.a. rødspætte. Vi kommer til at drøfte, hvordan vi kan drage fordel af den positive situation for rødspætten, samtidig med at torsken beskyttes. Sagen er jo den, at man kan fange dem på samme tid, og hvis man skal undgå at få torsk med som bifangst, skal man være meget opmærksom på at gøre brug af den rette sorteringsmekanisme. Vi vender tilbage til forslaget her i udvalget forud for rådsmødet i oktober.

Anne Valentina Berthelsen: Socialistisk Folkeparti deler naturligvis bekymringen for torsken. Hvordan er stemningen blandt de andre Østersølande, som kunne have en interesse i denne diskussion? Hvad kan vi forvente af positioner, også fra andre steder i EU?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg kan godt forstå Anne Valentina Berthelsens bekymring for torsken, for det er alvorligt og trist. Man skal være opmærksom på, at det i høj grad også skyldes miljømæssige omstændigheder som bl.a. temperaturforandringer og saltindhold i vandet. Derfor kan man ikke én til én sige, at overfiskeri er årsagen til, at der ikke er torsk. Der er mange andre parametre, der spiller ind, og det skal man bare lige gøre sig klart, inden man begynder at rette beskyldninger til højre og venstre. Ikke desto mindre giver det god mening at passe på bestandene, og i hvert fald undgå at fange de helt små torsk. Derfor er det vigtigt med ordentlige sorteringsmekanismer og innovation på området – det er noget, vi kigger ind i.

I går morges deltog jeg i et møde med BSAC (Baltic Sea Advisory Council), som er en gruppe fiskeinteressenter omkring Østersøen. Jeg holdt en tale for dem og havde lejlighed til at høre deres synspunkter. Der blev givet udtryk for en generel bekymring, og jeg blev spurgt, om Danmark ville gøre noget yderligere for at koordinere og afstemme synspunkter med de øvrige Østersølande, og det prøver vi på. Det nytter ikke noget, at Danmark som det eneste frelst land foretager sig noget, hvis de andre lande ikke er med.

Der er en hel masse ting, vi skal se på. Hvis vi skal have sunde fiskebestande og reducere kvælstofudledningen, skal vi leve op til kravene i EU's vandrammedirektiv, som lige nu bliver drøftet i

forbindelse med landbrugsforhandlingerne. Hvis man har hørt bornholmsk radio på det seneste, er man muligvis blevet opmærksom på, at mængden af sæler og skarv er til stor irritation for bornholmske fiskere. Der findes forskellige stærke holdninger til, hvordan man skal håndtere det problem, f.eks. fra Danmarks Naturfredningsforening. Man må finde en balance, og det arbejder vi på. En unaturlig stor bestand af f.eks. skarv kan have en negativ indvirkning på fiskeriet, og det skal man prøve at tage højde for.

Der findes en masse nye, interessante sorteringsredskaber i fiskeriet. Svenskerne er glade for at bruge det, de kalder svensk rist, men det er danskerne knap så glade for, da de fisk, man gerne vil fange i Danmark, slet ikke kommer ind. Det er jo noget ærgerligt at tage ud at fiske, hvis man slet ikke får noget med hjem.

Der er nødt til at foregå en masse erfaringsudveksling på området, fordi vi på én gang har interesse i at passe på de danske bestande, at være agtpågivende over for havmiljøets tilstand samt at sikre, at det er muligt at gøre et levebrød ud af at være fisker. Hvis man ikke kan det, siger Danmarks Fiskeriforening, at vi må indføre en ophugningsordning eller andre tiltag. Vi er nødt til at være opmærksomme på, at disse mennesker knokler en vis del ud af bukserne, og de har det meget svært i øjeblikket. Vi skal passe på hinanden og ikke trække tæppet væk under nogen, som har store udgifter og en familie, der skal forsørges. Det er en hårfin balance, men vi er også meget opmærksomme på bestande og miljø. Vi forsøger i den forbindelse også at inspirere resten af Østersøområdet til at tage kampen op. Vi har en god kontakt til de andre lande, og jeg kommer til at lægge flere kræfter i arbejdet – det er en vigtig og delikat proces med mange hensyn at tage.

Kim Valentin: Jeg går ud fra, at sagen vil blive forelagt som forhandlingsoplæg i næste uge eller næste uge igen, for der er stor risiko for, at erhvervsfiskeriet i Østersøen forsvinder, hvis der ikke laves en samlet plan. Men det hører jeg på sin vis også ministeren lægge op til. Der er f.eks. blevet nævnt en ophugningsordning, og det er jo, fordi det ikke går på længere sigt. Vi kan ikke have fiskere, der tjener så lidt, som de gør i øjeblikket på Østersøen.

Jeg efterspørger og håber, at ministeren i forhandlingsoplægget vil understrege, at det ikke kun handler om EU – det handler også om, hvad vi gør i Danmark med fiskerne omkring Østersøen. Der er altså brug for en samlet plan, og jeg håber, at ministeren vil være med til det. Vi har brug for at give fiskerne bedre udsigter og lyst til at investere dér, hvor det virkelig kan betale sig. Ellers dør erhvervet stille og roligt ud – og så har vi ikke noget fiskeri.

Anne Valentina Berthelsen: Socialistisk Folkeparti sætter stor pris på ministerens indsats på området, f.eks. med den torskestrategi, som vi drøftede for ikke så lang tid siden, og som var vigtig for os. Jeg er glad for at høre, at ministeren deler bekymringerne, og jeg er helt enig i, at der er flere forskellige faktorer, som vi skal tage højde for, når vi snakker om at passe på torsken. Jeg forstår ministeren sådan, at man meget gerne vil koordinere en fælles indsats med de andre Østersølande for både at passe på torsken og på erhvervet. Jeg tror, det er vigtigt, at Danmark går forrest, og det må ministeren godt bekræfte.

Ministeren for landbrug, fødevarer og fiskeri: Tanken er, at der skal være en samlet plan for Østersøen, og det er noget af det, vi skal lægge frem. Det er en meget svær balance, fordi der er mange hensyn at tage. Vi vil gerne sikre vores bestande og kere os om torsken, som også Anne

Valentina Berthelsen gør, men vi vil også gerne sikre os, at fiskerne har noget at leve af. Og når der nu er masser af gode rødspætter at fange, hvordan gør vi det så uden at få torsk med op? Der skal sættes penge af til nyt sorteringsudstyr og den slags.

En anden mulighed er at identificere nye arter, man kan fiske efter i Østersøen. For mig var det i hvert fald nyt, at der var interesse for at fange hundestejler og sortmundet kutling, men det lader til at være det nye på Østersøen. Regeringen vil gerne hjælpe til med at få sikret et marked for de fiskearter – dels ved at man ved hjælp af støttepuljerne får skaffet det rigtige udstyr, så man kan komme i gang med at fange dem, og dels ved at sikre efterspørgselslinjer, så der er et marked for de nye arter.

Vi vil også gerne imødekomme det andet ønske om at indføre en ophugningsordning, så fiskerne kan vælge at træde helt ud af fiskerierhvervet. På den måde kan man komme ud af fiskeriet med økonomien i behold og tørre sveden af panden. Der er mange elementer i det – mange velmenende planer, som kan være svære at føre ud i livet, når man sætter sig ned for at udmønte dem, fordi der sjældent er råd til det hele. Vi skal også koordinere med de andre Østersølande, og nogle har måske en lidt mere krasbørstig tilgang til tingene. Dem skal vi selvfølgelig prøve at inspirere til at gøre det på en bedre måde. Det er en delikat proces, og vi gør altså vores yderste. Jeg glæder mig til at fortælle mere om, hvordan vi gør det.

Kim Valentin: Jeg er ikke interesseret i en ophugningsordning på Østersøen. Men det kan jo være sidste udvej for nogle fiskere, hvis der ikke er flere fisk, og de skal kunne leve et almindeligt liv. Derfor skal planen selvfølgelig indeholde primært fisk for fisk. Det er også det, de efterspørger. Ikke fisk for penge eller fisk for ophug, men fisk for fisk. Ministeren siger, at man skal finde andre fiskearter, som kan danne grundlag for en produktion, som man kan leve af og få en ordentlig hyre for. Det tror jeg er den rigtige vej at gå for fiskeriet. Danmark skal fortsat være en fiskerination omkring Østersøen om 5 og 10 og 20 år. Det er i hvert fald Venstres holdning.

Ministeren for landbrug, fødevarer og fiskeri: Jeg kan sagtens sætte mig ind i tanken om, at det er rarere, at man fortsætter med at fiske andre arter, frem for at skulle ud i erstatningsordninger eller ophugninger. Det er netop derfor, jeg nævner hundestejler, sortmundet kutling og formentlig andre som eksempler på alternativer. Men for nogle måneder siden var Danmarks Fiskeriforening selv ude at italesætte behovet for ophugningsordninger. Det er derfor, vi i al ydmyghed har tilladt os at lytte til, hvad fiskeriorganisationen selv siger. De siger, at vi har brug for ophugningsordninger, når vi er så hårdt ramt, som vi er, og derfor vil vi se på det som et supplement til de andre tiltag. Vi har endnu ikke en færdig plan, men vi undersøger, hvad kan vi gøre på feltet, fordi vi meget gerne vil imødekomme de stakkels fiskere, der ved gud er hårdt belastet.

Problemerne i Østersøen rammer også fiskere i det sydfynske øhav, som også har Østersøen som fangstområde. Så det er en ret stor del af Danmark, der bliver berørt af det og ikke kun bornholmerne. Vi skal tage det meget alvorligt – det bliver meget vanskeligt, og jeg tror, at vi går en tid i møde, hvor der kan komme stor politisk opmærksomhed omkring det.

FO/L Punkt 5. Rådsmøde nr. 3813 (konkurrenceevne – indre marked- og industridelen) den 29. september 2021

EUU alm. del (20) – bilag 805 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren forelagde sagen om forslag til forordning om europæisk datastyring til forhandlingsoplæg. De øvrige punkter blev forelagt til orientering.

FO 1. Forslag til forordning om europæisk datastyring

– *Generel indstilling*

KOM (2020) 0767

Rådsmøde 3813 – bilag 3 (samlenotat side 2)

Erhvervsministeren: I februar orienterede jeg udvalget om forslaget, som senest blev forelagt til orientering af klima-, energi- og forsyningsministeren den 28. maj 2021 i forbindelse med forelæggelse af junis telerådsmøde.

Vores forventning er, at det slovenske formandskab vil gå efter en generel indstilling i slutningen af september eller i starten af oktober 2021, og derfor fremlægger vi sagen til forhandlingsoplæg.

Forslagets indhold

Forslaget blev offentliggjort i november 2020 og udspringer af Kommissionens datastrategi fra februar 2020. Forslaget har overordnet til formål at skabe bedre rammer for adgangen til data og derved understøtte anvendelsen af data.

Det skal ske ved hjælp af tre hovedelementer:

- Forordningen skal hjælpe med at skabe sikker adgang til offentlige data, som er underlagt visse restriktioner. Forslaget gør ikke disse data mere åbne og tilgængelige, men skaber bedre og trygge rammer for adgang til denne slags data.
- Det foreslås gennem etablering af et datainformationspunkt at lette anmodninger om dataadgang samt mekanismer til at facilitere sikker og ansvarlig dataadgang. Det gælder f.eks. i tilfælde, hvor forskere søger om adgang til sundhedsdata.
- Der etableres et nationalt tilsyn med såkaldte datamellemænd. Idéen er, at man kan dele data gennem en sådan formidler – det kan være en platform eller en database – hvor der etableres høj grad af sikkerhed for, at data ikke bliver videregivet til andre formål.

Når en datamellemmand er registreret i ét medlemsland, skal landet sørge for at notificere Kommissionen om det. Kommissionen samler så oplysningerne fra alle medlemsstaterne i et offentligt register over datamellemænd i EU. Den foreslåede regulering skal være med til at understøtte tilliden til og fremme udviklingen af datamellemænd.

- Der er desuden i forslaget et element om at fremme dataaltruisme, som handler om at kunne donere data til altruistiske formål – det kunne være forskning i sjældne sygdomme.

Det skal ske gennem certificerede dataaltruistiske organisationer i EU, og det kræver bl.a., at en organisations formål er af almen interesse og er nonprofit.

Derudover vil Kommissionen nedsætte en ekspertgruppe for datainnovation, hvor alle medlemslande vil deltage. Ekspertgruppen skal rådgive og støtte Kommissionens arbejde med standardisering af data.

Endelig giver forslaget mulighed for, at der ved gennemførelsesretsakter kan indføres begrænsninger på overførslen af bestemte fortrolige data til lande uden for EU.

FO *Regeringens holdning*

I regeringen anser vi adgang til og anvendelse af data for et væsentligt bidrag til at skabe vækst, innovation og nye arbejdspladser og samt være med til at løse klimaudfordringerne. Derfor støtter vi formålet og ambitionerne med Kommissionens forslag.

Regeringen lægger

- stor vægt på, at bedre adgang til data sker på en sikker og ansvarlig måde, og at gevinsten ved forslaget i form af potentiel øget adgang til data selvfølgelig skal stå mål med de administrative og økonomiske omkostninger.
- stor vægt på, at forslaget ikke pålægger medlemslandene statsfinansielle omkostninger, som ikke modsvares af gevinsterne ved den øgede datadeling.

Der må tages hensyn til eksisterende velfungerende nationale løsninger, så den konkrete udformning af forordningen skaber merværdi for borgere og virksomheder i EU.

Regeringen arbejder for

- at forslagets bestemmelser om dataaltruisme ikke bliver obligatoriske i deres karakter. Regeringen mener, at det bør være et nationalt anliggende, om man ønsker at fremme dataaltruistiske tiltag, som de er beskrevet i forslaget. I udgangspunktet ser vi gerne, at sådan nogle tiltag vokser nedefra, og at organisationer selv skaber rammerne for at fremme dataaltruisme.
- at etablering af et adgangspunkt for information, som skal oplyse om tilgængelige offentlige data og anmodninger om adgang til data, fastsættes som en fleksibel ramme. Det gør vi, så tiltagene kan tilpasses og tænkes sammen med eksisterende løsninger, administrative praksisser og planlagte initiativer på tværs af sektorområder i medlemsstaterne.
- at indholdet af gennemførelsesretsakterne i forslaget præciseres. Det gør vi bl.a. for at sikre, at der er klare kriterier for, hvornår der kan indføres restriktioner for overførsel af følsomme sensitive ikke-persondata til tredjelande.
- at forslaget ikke medfører nye handelsprotektionistiske tiltag. Forslaget skal være i overensstemmelse med kerneprincipperne i WTO om sikker databehandling og adgang til data på tværs af EU's grænser og i forhold til tredjelande.
- at der ikke er en egentlig pligt til at indføre administrative bøder.

Afslutning

Der er tale om et forslag, som vil understøtte og fremme datadeling i EU og skabe bedre rammer for forskere og virksomheder, så de kan få adgang til den data, de har brug for. Samtidig styrker det EU's dataøkonomi – alt sammen under en høj grad af beskyttelse for forbrugere og borgere.

Jeg håber, at udvalget kan støtte regeringens linje i denne sag.

Anne Valentina Berthelsen: Jeg vil godt understrege, at det er ekstremt vigtigt, at vi værner mest muligt om data, som vedrører fysiske personer. Det er desuden vigtigt, at vi skærper fokus på databeskyttelse i forbindelse med denne forordning, samt at vi sikrer, at dataudveksling sker i overensstemmelse med de gældende forvaltningsretlige regler. Det er alt sammen meget vigtigt for sikkerheden, da dette forslag i virkeligheden er meget kontroversielt. Der er masser af gode perspektiver i det, men man skal passe på, hvor man sætter fødderne. Jeg håber, at ministeren vil give klart udtryk for, at han er fuldstændig enig med Socialistisk Folkeparti i det.

Vi vil også gerne gøre opmærksom på, at der skal være tilstrækkelige midler til det, hvis Datatilsynet skal være tilsynsmyndighed. Vurderer ministeren, at der er tilstrækkeligt med midler til det, eller skal der afsættes flere? Hvis der ikke er midler til det, falder hele grundlaget til jorden.

Desuden bør EU-Domstolen være i stand til at kunne nedlægge et forbud, såfremt virksomheder eller stater ikke lever op til de regler, som bliver fastsat i denne forordning, indtil der bliver rettet ind. Jeg håber virkelig, at ministeren kan tilslutte sig de kommentarer, som Socialistisk Folkeparti finder utrolig vigtige.

Erhvervsministeren: Jeg tror ikke, at vi ser forskelligt på behovet for en meget høj grad af forbrugerbeskyttelse, når det handler om vores data. Det har fyldt rigtig meget for regeringen. Vi har for ikke så længe siden forhandlet en ny lifesciencestrategi, hvor data udgør et kæmpe innovationspotentiale i vores sundhedssektor. Data kan virkelig meget, men som patient eller borger skal man kunne være tryk ved den måde, vores data bliver håndteret på. Jeg kan derfor sagtens erklære mig fuldstændig enig i, at det er ekstremt vigtigt, for ellers falder de øvrige potentialer til jorden.

Datastyringsforordningen kommer ikke til at ændre ved de gældende databeskyttelsesregler. Der sker dermed ikke en lempelse i beskyttelsen af data med denne forordning, og derfor skal persondata også fortsat behandles inden for rammerne af den gældende lovgivning, både i og uden for den offentlige sektor.

Der er ikke lagt op til, at Datatilsynet skal spille en rolle i denne sammenhæng, fordi det ikke omhandler persondata som sådan. Derfor er jeg heller ikke bekymret for, om der er ressourcer nok til at løfte opgaven.

Vi ser ens på sagen, og jeg tror, at Danmark er kendt for – også på den europæiske scene – at tale for en sikker og tryk anvendelse af data, hvis det også skal have erhvervspolitisk potentiale. Det har vi fremført ved mange forskellige lejligheder, og det er ikke et standpunkt, vi viger fra.

Anne Sophie Callesen: Ministeren siger, at regeringen vil arbejde for, at spørgsmålet om fremme af dataaltruisme ikke bliver obligatorisk, og at det fortsat skal være national kompetence. Hvad vil det sige, at man vil »arbejde for« det? Betyder det, at regeringen »lægger vægt på« det? Jeg kunne også godt tænke mig at høre begrundelsen for det. Der findes gråzoner, hvor man ikke kan tale

om, at det enten er dataaltruisme eller noget, der fremmer kommercielle interesser. Det gælder f.eks. på sundhedsområdet, hvor den samme forskning både kan have almen interesse og kommerciel interesse hos medicinalvirksomheder. Mener ministeren, at den meget skarpe sondring er hensigtsmæssig?

Jeg har et tilsvarende spørgsmål, hvad angår handelsprotektionisme – her vil regeringen også arbejde for, at forordningen ikke medfører nye handelsprotektionistiske tiltag. Jeg håber, at man ikke bare vil »arbejde for« det, men også »lægge vægt på« det.

Kim Valentin: Jeg har en enkelt tilføjelse til Anne Sophie Callesens bemærkninger om selve formen på forhandlingsoplægget. Regeringen følger ikke udenrigsministerens skrivelse til Europaudvalget fra den 30. september 2019. I den er formuleringerne defineret som »vægt«, »stor vægt« og »afgørende vægt«. Så hvad betyder det, når regeringen i forhandlingsoplægget skriver »arbejder for«, »det er vigtigt« og »støtter«? Disse formuleringer gør det svært for os at afgøre, om der menes »vægt«, »stor vægt« eller »afgørende vægt«.

Jeg vælger at tage det op i dag, fordi dette er et ufarligt emne, hvor vi er meget enige om, hvad der skal ske. Jeg opfordrer til, at man i fremtiden følger udenrigsministerens skrivelse, og så kan ministeren måske forklare, hvad »arbejder for«, »støtter«, og »det er vigtigt«, betyder.

Erhvervsministeren: Vi tager udvalgets bemærkninger med os hjem. Vi ønsker kun at præsentere forhandlingsoplægget, så det er let tilgængeligt og let forståeligt, og vi prøver at bruge nogle af de termer, som vi har arbejdet med i længere tid. Hvis retningslinjerne bestemt mellem udvalget og regeringen kan tilpasses endnu bedre, vil vi selvfølgelig kigge på det. Der er ingen interesse i det modsatte. Uden at jeg skal gøre mig selv til den store overdommer i formuleringerne, mener jeg, at »arbejder for« svarer til at »lægge vægt på«, men når noget bliver »afgørende«, er det selvfølgelig noget helt andet.

Anne Sophie Callesen spørger om dataaltruisme. Vi mener ikke, at der er behov for, at der skal være nogle helt særlige strukturer til at facilitere dataaltruisme, og derfor vil vi arbejde for, at det ikke bliver et obligatorisk setup. Vi kan se, at donation af data til altruistiske formål allerede foregår. Det sker via de organisationer, som certificeres som dataaltruistiske organisationer i EU, og der er nogle fine rammer omkring det. Man kan overveje, om man skal undlade at gøre noget obligatorisk, hvis man har noget, der vokser nedefra og rent faktisk fungerer godt. Hvis det ender med, at forslagets bestemmelser om dataaltruisme bliver obligatoriske, så må man finde ud af det. Det er bare ærgerligt at lave et dobbeltarbejde, når der er en god værdi i den måde, det vokser på i dag.

Samtidig mener regeringen, at det skal være op til den enkelte medlemsstat at beslutte, hvilke tiltag der kan fremme datadonation. Det er også værd at nævne, at forslaget lægger op til, at det skal være frivilligt for medlemsstaterne, om man vil indføre nationale dataaltruismepolitikker. Måske ville det give mening, at den frivillige tilgang kan overføres til også at gælde måden at facilitere dataaltruisme på. Vi vil gerne dataaltruismen, for der ligger mange gode potentialer gemt i altruistiske tiltag – også når det vedrører data. Men vi foretrækker en bottomup-tilgang, hvor det opstår i de organisationer, der bærer det.

Vi arbejder altid imod handelsprotektionisme, for det er usundt, hvis de markeder, vi og vores virksomheder arbejder på, udvikler sig protektionistisk. Vi vil derfor holde øje med, hvad vi kan gøre

for, at der er åbne kanaler for gode danske virksomheder. Det vil vi også arbejde for i denne sammenhæng, så den dårlige protektionisme ikke opstår på dataområdet.

Anne Sophie Callesen: Jeg kunne godt tænke mig at få udpenslet, hvad der menes med »arbejder for«? Betyder det, at man »altid arbejder for« det eller rettere sagt »arbejder altid imod« handelsprotektionisme? Hvad betyder det i den konkrete sammenhæng? Vil man »lægge vægt på«, at forslaget ikke indebærer handelsprotektionisme?

Erhvervsministeren: Når vi »arbejder for«, betyder det, at vi skubber, vi argumenterer, og vi forsøger at få sager til at stå bedst muligt, også for Danmark. Og handelsprotektionisme og protektionisme generelt er ikke godt for Danmark. Derfor vil vi arbejde for, at det ikke sker. Det er jo en klassisk diskussion, som vi nogle gange har i udvalget om, hvor hårdt man skal gå til stålet, når nu der er den risiko for, at man ikke opnår den indflydelse, man ellers kunne ønske sig på det øvrige kompendium. Derfor har vi vurderet, at det at »arbejde for« er den rigtige tyngde at lægge i denne sammenhæng, og vi ser det som meget vigtigt at »arbejde for« eller rettere »imod«, at handelsprotektionisme finder sted. Denne diskussion er tilbagevendende og altid svær at navigere i – hvor tungt skal man lægge sin vægt? Vi har vurderet, at »arbejde for« var det rigtige at gøre her.

Kim Valentin: Det er lige præcis sagens kerne. I aftalen mellem Udenrigsministeriet og Europaudvalget findes ikke en formulering, der hedder »arbejder for«. Det kan godt være, at der skal være det fremover, men i så fald må vi bede om at få nye retningslinjer, så vi kan indgå i forhandlinger om, hvordan man skal forstå regeringens formuleringer. I dag findes tre formuleringer – »vægt«, »stor vægt« og »afgørende vægt«. Når vi så bliver forelagt et forhandlingsoplæg med »arbejder for/imod«, »finder vigtigt« og »støtter«, forstår vi simpelthen ikke, hvad der menes. Vi kan ikke oversætte det til de aftalte formuleringer, hvilket bliver et dårligt grundlag for at tage stilling til forhandlingsoplægget. Det varer ikke længe, før vi bliver præsenteret for en anden retsakt, som vil få bølgerne til at gå lidt højt. Derfor vil det være rart at vide præcis, hvad ministeren har ment.

Anne Sophie Callesen: Vi støtter op om regeringens forhandlingsoplæg, men vi ønsker, at man næste gang er mere præcis – det vil være i alles interesse. Jeg vil ikke bruge tid på at pille i, hvor meget vægt regeringen vil lægge på det. Ministeren har måske heller ikke været opmærksom på problematikken. Jeg tror, at vi er enige om, i hvilken retning vi skal bevæge os.

Erhvervsministeren: Jeg kan kun bekræfte, at det dels er i alles interesse, dels at jeg ikke har været opmærksom på det, og dels at vi vil gøre det bedre til næste gang.

Kim Valentin: Venstre og regeringen er enige i spørgsmålet om de administrative byrder, for vi vil gerne reducere mængden af dem. Er der risiko for en stigning i administrative byrder for virksomheder og foreninger som følge af denne forordning? Kan ministeren vurdere det forventede omfang? Er der allerede nu udarbejdet planer for, hvordan vi kan forhindre stigende administrative byrder?

I Danmark er vi rigtig gode til at implementere EU-lovgivning, men visse andre lande er ikke lige så gode til det – hvad end det skyldes uvidenhed, inkompetence eller manglende lyst. Hvis vi bare implementerer, som vi skal, og andre lande undlader at gøre det, risikerer vi at sætte vores virksomheder og foreninger i en dårlig position i forhold til i andre europæiske lande. Kommer der til at blive ført kontrol med, om myndighederne overholder retningslinjerne? Det fremgår ikke af samle-

notatet, men så vidt jeg kan se, kræver det meget af myndighederne at overholde denne forordning. Derfor må der være tænkt over en kontrol. Det er ikke for at pege fingre ad nogen, men visse østeuropæiske lande er ikke så langt med digital udvikling, og det kan være vanskeligt at forestille sig, at de kan implementere de elementer, som er relativt tunge. Man kan bare læse det, vi har fået fremlagt – det er forholdsvis tungt stof.

Erhvervsministeren: Det er fuldstændig rigtigt, at vi ikke ser så forskelligt på de administrative byrder. I forbindelse med en datastyringsforordning er det en god idé at have antennerne ude efter, hvilket setup man bliver ramt af. Dette forslag rummer en række tiltag, som kan medføre administrative omkostninger og byrder – både for os som medlemsstater, men også for vores virksomheder. Det kunne f.eks. være krav om, at der skal være national registrering af og tilsyn med datamellemmænd og de dataaltruistiske organisationer. Det kan medføre administrative ændringer for den offentlige sektor, og det kunne være endnu en grund til, at det ikke er nødvendigt – apropos Anne Sophie Callesens spørgsmål – at det bliver obligatorisk. Det er en bedre tilgang, hvis det kan få lov at vokse nedefra og dermed klares uden store statsfinansielle omkostninger.

For virksomhederne kan f.eks. krav om registrering medføre nogle ændringer. Der er altid en omkostning, når man skal registrere noget, og når man skal vise, at man efterlever kravene. Desuden stilles der krav om, at medlemsstaterne skal etablere den ene indgang til information om data og bestemte administrative og tekniske rammer for data.

I regeringens optik er det spændende, for i Danmark kan vi meget med data. Men vi lægger også stor vægt på – og nu håber jeg, at vi bruger den korrekte formulering – at gevinsterne skal stå mål med omkostningerne. Ellers er der jo ikke meget vundet ved det. Det er derfor, vi har lagt det ind i forhandlingsoplægget. Når vi skal se nærmere på den konkrete implementering, skal vi også sikre os, at de konkrete akter ser rigtige ud og ikke kommer til at blive fordyrende.

Jeg tror også, at vi er enige, når det gælder konkurrencevilkår. Selve datastyringsforordningen ser jeg som en vej til at have ens regler for alle på tværs af det europæiske fællesskab. Vi skal have alle lande med op på niveau, så konkurrencen bliver mere ensartet og dermed også nemmere for virksomhederne at navigere i. Der kommer desuden til at være en ekspertgruppe for datainnovation, som skal rådgive og understøtte Kommissionen i deres arbejde med standardisering af data. Det bliver bl.a. gruppens opgave at sørge for, at der er en sammenhæng i de krav, der stilles til dataformater i medlemsstaterne og på tværs af forskellige sektorområder. Det skal grundlæggende sikre en ensartethed i den måde, forordningen bliver implementeret.

Anne Valentina Berthelsen: Det lyder, som om vi er rørende enige om, at vi skal passe på datasikkerheden og de fysiske personers data. Hvem skal være tilsynsmyndighed, hvis ikke Datatilsynet?

Det er vigtigt, at EU-Domstolen kan nedlægge forbud mod deling af data, hvis regler ikke bliver overholdt af stater og virksomheder, det gælder for så vidt regler om datadeling og alle andre områder. Der skal være ordentlige sanktionsmuligheder, så reglerne kan blive håndhævet. Jeg vil gerne bede om ministerens kommentar til dette. Som Kim Valentin og Anne Sophie Callesen synes jeg selvfølgelig, at regeringen skal benytte sig af de aftalte formuleringer, men for at bruge ministerens egen formulering, vil ministeren så arbejde for at sikre ordentlige sanktionsmuligheder?

Erhvervsministeren: Som jeg forstår det, er det endnu ikke afgjort, hvem der helt konkret kommer til at føre tilsyn på området. Tilsynsopgaven kommer til at falde inden for tre forskellige områder: Der er én for de kompetente myndigheder, én for altruismeafsnittet og én for datamellemmænd. Vi følger op det, når det i højere grad er afklaret, hvem der kommer til at forestå det konkrete tilsyn. Det vil også afhænge lidt af forordningens endelige udformning.

Jeg skal bede om at få gentaget spørgsmålet om EU-Domstolens mulighed for at nedlægge et forbud.

Anne Valentina Berthelsen: Jeg spørger, om EU-Domstolen har mulighed for at nedlægge et forbud over for en bestemt virksomhed eller stat for deling af data, indtil de har rettet ind, hvis de ikke overholder de regler, der bliver skitseret. På den måde vil man have en reel sanktionsmulighed at gribe til. Jeg synes, at det er ret harmløst, men effektivt at fratage en virksomhed eller stat muligheden for at dele data, indtil de har styr på deres butik.

Kim Valentin: Jeg kan fuldt ud tilslutte mig Anne Valentina Berthelsens spørgsmål.

Erhvervsministeren: Det er et godt spørgsmål, og nu tror jeg også, jeg forstår det. Det er altid sådan, at medlemsstater kan blive kaldt for Domstolen, også af Kommissionen, hvis man ikke lever op til det, vi er blevet enige om, og det sker jo med jævne mellemrum. Det ændrer sig selvfølgelig ikke med denne forordning.

Der findes konkrete sanktionsværktøjer, som er relevante at kende til i denne forordning. Hvis f.eks. en udpeget datamellemmand ikke overholder reglerne i forordningen, skal der gøres opmærksom på det. Efter den henvendelse har man 30 dage til at rette ind, og så skal der selvfølgelig også være en passende sanktion – f.eks. et bødeforlæg – over for den datamellemmand. Det er endnu ikke afgjort, præcis hvem der skal føre tilsyn i Danmark, men det er medlemsstaterne, der skal føre tilsyn med, at datamellemmanden overholder reglerne. Så der er sanktionselementer i forordningen – det synes jeg også er vigtigt, for det er sjovest at have regler, hvis de bliver efterlevet. Ellers gælder der de almindelige efterlevelsessanktioner, hvor en medlemsstat kan komme for EU-Domstolen eller på anden måde blive sanktioneret, hvis man ikke lever op til forordningerne.

Anne Valentina Berthelsen: Ministeren mener ikke, at det er nødvendigt, at EU-Domstolen skal have mulighed for at nedlægge forbud mod deling af data, indtil der er styr på butikken? Er det korrekt forstået?

Erhvervsministeren: Der gælder allerede i dag regler for, hvilke data der må deles. Og der er også sanktionsværktøjer i tilfælde af, at de regler ikke overholdes. Denne forordning handler i højere grad om, *hvordan* vi deler data med virksomheder, forskere og andre. Det er de datakanaler og -adgange, der reguleres.

Socialistisk Folkeparti efterspørger muligheden for at sanktionere, når man forbryder sig ved at dele data, man ikke må dele. Jeg kan ikke på stående fod huske, hvad sanktionsværktøjerne er i de regler, der vedrører det, men det er ikke det, der er på spil i denne forordning. Derfor er det også svært for mig at tilkendegive, hverken med »arbejder for« eller en »vægt«, om det er relevant her.

NOT Problemstillingen bor i en anden forordning, men jeg vil meget gerne tilbyde at følge skriftligt op på det, så der kommer et ordentligt svar. Jeg forstår godt den politiske intention, og derfor er det måske relevant for spørgeren og for udvalget at vide, hvad de gældende sanktioner er, og hvor den regel hører hjemme. Men det er altså ikke i denne forordning.

Katarina Ammitzbøll: Det Konservative Folkeparti er positive over for denne datastyringsforordning, bl.a. fordi vi får bedre regler til at styrke tilliden til datadelingstjenester og indføre nye datadelingsmekanismer på tværs af EU. Udvikling af kunstig intelligens kan også være til gavn for Danmark og vores forskning og styrke vores konkurrenceevne.

Jeg kan forstå, at regeringen arbejder for at få præciseret kriterierne for, hvornår man indfører restriktioner for overførslen af data, der kan defineres som særlig følsomme ikke-persondata til tredjelande. Hvor er der mere nøjagtigt behov for at få præciseret kriterierne?

Ministeren siger, at forordningen ikke skal medføre nye handelsprotektionistiske tiltag – helt i overensstemmelse med kerneprincipperne i WTO. Hvilke udfordringer ser regeringen med handelsrestriktioner? Hvordan kan det bruges negativt, og hvad er det, man arbejder for i denne sammenhæng?

Erhvervsministeren: Det første er et faktuel spørgsmål. Hvad mener man egentlig med, at noget er særlig følsomme ikke-persondata. Data kan f.eks. vurderes at være særlig følsomme af hensyn til vores folkesundhed eller til sikkerhed. Klassificeringen af særlig følsomme ikke-persondata fastlægges i andre EU-retsakter og altså ikke i denne forordning.

Det kan betyde, at der gælder nogle særlige forhold, hvis den slags data bliver overført til et tredjeland. Kommissionen kan ved hjælp af en gennemførselsretsakt fastlægge kriterier for, hvornår der kan indføres restriktioner for overførsel af særlig følsomme ikke-persondata til tredjelande. Det er godt, for når noget er særlig følsomt, skal vi være særlig opmærksomme. Derfor vil vi fra regeringens side have fokus på, at indholdet af gennemførselsretsakterne bliver præciseret, så der findes klare kriterier for, hvornår der kan indføres restriktioner for overførsel af netop disse data til andre lande. Det kan være vigtigt for danske virksomheder at kunne overføre data til tredjelande. Derfor støtter vi tiltag, som gør det muligt at overføre disse data på en sikker og ansvarlig måde – uden at der bliver gennemført handelsprotektionistiske tiltag ad bagdøren.

Jeg prøvede at svare på spørgsmålet om WTO og handelsarbejdet tidligere. Vi er meget optagede af, vi ikke ender med et sæt regler, der lukker verden, men holder den åben på en ansvarlig og god måde – også når det handler om data.

Katarina Ammitzbøll: Mit spørgsmål gik ikke på, hvad sensitive data er. Ministeren siger, at regeringen arbejder for, at det præciseres, hvornår man indfører restriktioner for overførslen af data. Er der specifikke steder, hvor det er uklart? Hvad skal præciseres om netop de sensitive data? Det er jo vigtigt, at det tydeligt fremgår, hvad man må overføre.

Erhvervsministeren: Vi skal være sikre på, at de opstillede kriterier er fornuftige, når forordningen skal gennemføres – både ud fra et samfundsperspektiv og selvfølgelig også ud fra et virksomhedsperspektiv. Denne forordning skaber grundlag for at fastsætte kriterier for, hvordan overførsel af data kan ske på en fornuftig måde, hvilket ikke eksisterer i dag. Vi kan endnu ikke pege på et specifikt sted, som kræver en højere grad af præcision, men vi vil være meget opmærksomme på,

hvordan gennemførselsretsakterne helt konkret kommer til at se ud, så vi opretholder de balancer, som Danmark er kendt for.

Den fungerende formand konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten og Dansk Folkeparti havde ytret sig imod det.

2. Implementering af den opdaterede industristrategi: Accelerering af den grønne omstilling: "Fit for 55"-pakken fra et industrielt perspektiv

– *Politisk drøftelse*

KOM (2021) 0350 og KOM (2021) 0550

Rådsmøde 3813 – bilag 3 (samlenotat side 17)

KOM (2021) 0550 – bilag 1 (PowerPoint fra seminar i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet 31/8-21)

EU-note (20) – E 42 (EU-nyt: Klar til 55-pakken)

Erhvervsministeren: Dette er en politisk drøftelse af Kommissionens »Fit for 55«-pakke fra et industripolitisk perspektiv. »Fit for 55«-pakken blev fremsat i juli 2021 og indeholder en række lovgivningsforslag, som skal bidrage til at indfri målsætningen om 55 pct. reduktion af drivhusgasser i 2030. Det er min forventning, at drøftelsen vil omhandle, hvordan forslagene kan bidrage til implementeringen af den opdaterede industristrategi, der udkom i maj 2021.

Regeringen hilser både »Fit for 55«-pakken og den opdaterede industristrategi velkommen og ser positivt på en drøftelse af, hvordan de to initiativer kan understøtte hinanden.

EU's industri tegner sig for en stor del af EU's samlede udledninger. Realiseringen af Danmarks og EU's reduktionsmålsætninger kræver derfor, at industrien kommer med ombord og bliver en aktiv medspiller i at adressere klimaudfordringerne gennem grønne løsninger. Derfor er vi også positive over for Kommissionens fokus på at fastholde den grønne omstilling som en af de centrale vækstdrivere for den europæiske erhvervspolitik.

Det handler bl.a. om at fastholde høje klimaambitioner i de såkaldte omstillingsplaner for industrielle økosystemer i Europa, som Kommissionen ønsker at udarbejde. På den måde kan vi sikre, at udviklingen mod et klimaneutralt samfund går hånd i hånd med en styrkelse af EU's langsigtede konkurrenceevne.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Fremtidssikring af politikudvikling for at understøtte EU's konkurrenceevne og fremme det indre marked: Sammen om bedre lovgivning

– Politisk drøftelse

KOM (2021) 0219

Rådsmøde 3813 – bilag 3 (samlenotat side 21)

Erhvervsministeren: Kommissionens meddelelse om bedre regulering i EU er fra den 29. april 2021. Udvalget modtog grund- og nærhedsnotat om meddelelsen i juni 2021. Meddelelsens initiativer har til formål at sikre, at dagsordenen for bedre regulering understøtter den grønne og den digitale omstilling samt genopretningen af EU's økonomi efter covid-19-krisen. Drøftelsen forventes at tage afsæt heri og have fokus på, hvordan EU-reguleringen fremtidssikres.

Regeringen hilser samlet set meddelelsen velkommen. Vi finder det positivt, at Kommissionen bygger videre på de eksisterende tilgange og principper for bedre regulering, og at EU-lovgivning skal være fremtidssikker, digitaliseringsklar og understøtte den grønne omstilling. Vi ser dog gerne yderligere arbejde på denne dagsorden med et særligt fokus på at fremme den digitale og grønne omstilling igennem nye forretningsmodeller.

Under drøftelsen på Rådsmødet vil vi fra dansk side derfor udtrykke støtte til at fortsætte med at udveksle erfaringer om bl.a. brugen af såkaldte regulatoriske sandkasser og forsøgshjemler til at fremme nye forretningsmodeller og identificere lovbarrierer. Derudover vil vi fremhæve, at det er mest hensigtsmæssigt at benytte en fleksibel sektorspecifik tilgang til, hvorvidt en regulatorisk sandkasse bør anvendes på nationalt eller EU-niveau, så der tages stilling til det konkrete behov.

Slutteligt mener regeringen, at »Fit for Future«-platformen potentielt vil spille en vigtig rolle i at løfte denne opgave og adressere barrierer for innovation.

Kim Valentin: KL og TÆNK kritiserer »én ind, én ud«-tilgangen. Hvad mener ministeren om kritikken fra KL, som trods alt er en stor organisation?

Hvad digitalisering angår både under dette punkt og under punkt 5b »Kommissionens digitale politikprogram« skal man huske, at man ikke bare kan nøjes med et nyt digitalt system, når der digitaliseres, f.eks. i kommunerne. Man er nødt til at tage højde for, at nogle borgere ikke kan finde ud af det digitale, hvorfor man i en periode må køre med to systemer. Og hvis det tager 30 år, før det er ensartet, er effektiviseringsgevinsterne jo ikke til at få øje på. Kommunerne har i hvert fald meget svært ved at se dem, når man implementerer dette, og meget af det lander jo hos kommunerne. Jeg har svært ved at se, at vi henter nogen effektiviseringsgevinster på dette på den korte bane. Hvad er ministerens overvejelser om det?

Der manglede desuden et afsnit fra samlenotatet i det, ministeren læste op:

»For så vidt angår Kommissionens forslag om at justere eksisterende metoder for interessentinddragelse, mener regeringen, at det er vigtigt, at Kommissionen fortsætter en inkluderende og åben tilgang til at inddrage interessenter i forbindelse med nye lovforslag og giver gode muligheder for, at alle interessenter kan komme rettidigt til orde på flere stadier af den indledende lovgivningsproces.«

Er det er taget ud med vilje, eller er det en fejl?

Erhvervsministeren: Fra regeringens side mener vi, at Kommissionens forslag om »én ind, én ud«-tilgang rammer en god balance, fordi den samtidig giver rum til undtagelser inden for udvalgte politiske prioriteter. Det gælder særligt i relation til det grønne område og digitalisering, hvor der kan være fordele ved at have fleksibilitet i reglerne. Jeg synes sådan set ikke, at der er nogen modsætning mellem hverken at indføre en fleksibel »én ind, én ud«-tilgang og Kommissionens ambition om at sikre et langsigtet perspektiv, så længe fleksibiliteten er med.

Jeg kan ikke huske KL's specifikke kritikpunkt, men jeg tror, at det har været oplevet som et lidt kortsigtet perspektiv – byrdereduktion for byrdereduktionens skyld. Det kan jo i sig selv være noget, man gerne vil, men uden den fornødne fleksibilitet kan det blive lidt firkantede rammer at arbejde i. Men jeg synes, at den fleksibilitet, der bliver lagt op til her, giver os de fornødne handlemuligheder, hvor vi både kan være opmærksomme og på vagt over for byrderne, men samtidig sikre, at vi opretholder vores momentum på den grønne omstilling og den digitale udvikling.

Det manglende afsnit i det oplæste er ikke taget ud med vilje, og det er stadig den tilgang, vi vil have til sagen.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

a) Orientering om ”status for kunstig-intelligens forordningen”

KOM (2021) 0206

KOM (2021) 0206 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Erhvervsministeren: Forordningen om kunstig intelligens skal etablere fælles europæiske regler for kunstig intelligens. Forslaget blev fremsat i april/maj, og udvalget modtog grund- og nærhedsnotatet i juni. Udvalget blev senest orienteret om sagen den 28. maj 2021 i forbindelse med teleråds-mødet.

Sagen befinder sig stadig på et indledende stadie i Rådet. Der er generel støtte blandt medlemslandene til forslaget formål og dets tilgang, men der er samtidig en række komplekse elementer, der kræver yderligere analyse. Det er bl.a. definitionen af et kunstig intelligens-system samt kravene til højrisiko kunstig intelligens-systemer.

Det er forventningen, at der kommer fart på drøftelserne i løbet af efteråret, særlig da det slovenske formandskab har kunstig intelligens som en af topprioriteterne.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

b) Orientering om ”Kommissionens digitale politikprogram”

KOM (2021) 0118

KOM (2021) 0118 – bilag 3 (notat samt høringssvar vedr. digitalt politikprogram)

KOM (2021) 0118 – bilag 2 (notat samt høringssvar vedr. digitale principper)

KOM (2021) 0118 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Erhvervsministeren: I det digitale politikprogram, Kommissionen fremlagde den 15. september 2021, fastlægges en fælles vision og mål for det digitale område frem mod 2030 samt en governancestruktur for monitorering og opfølgning. Regeringen er ved at gennemgå politikprogrammet.

Overordnet set støtter regeringen en fælles vision, der understøtter og accelererer den digitale og grønne omstilling i EU, hvor ansvarlig og sikker digitalisering går hånd i hånd med vækst og innovation. Samtidig er det vigtigt for regeringen, at programmet sætter den overordnede strategiske retning for den digitale omstilling, men at der fortsat er et nationalt politisk råderum. Det er vigtigt, at vi på nationalt plan har fleksibilitet til at beslutte, hvordan vi vil indfri målsætningerne.

Se debatten under punkt 3.

c) Orientering om "direktivet for bæredygtighedsrapportering"

KOM (2021) 0189

KOM (2021) 0189 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Erhvervsministeren: Vi fremsendte grund- og nærhedsnotat om virksomheders bæredygtighedsrapportering i starten af juli 2021. Forslaget vil stille en række nye krav til virksomheders rapportering om bæredygtighedsoplysninger efter kommende europæiske standarder.

Formålet med forslaget er, at bæredygtighedsrapporteringen i europæiske virksomheder bedre kan bidrage til opnåelse af målene i den europæiske grønne pagt og FN's verdensmål. Forslaget skal understøtte EU's arbejde med bæredygtig finansiering ved at sikre, at investorer, långivere og finansielle virksomheder m.v. kan få adgang til relevante, sammenlignelige og troværdige oplysninger om bæredygtighed. Derudover vil de nye krav til bæredygtighedsrapportering sammen med de vedtagne krav i taksonomiforordningen få afgørende betydning for at sikre den grønne omstilling og fremme grønne investeringer.

Regeringen støtter forslaget, der er et centralt led i omstillingen af europæisk erhvervsliv til en bæredygtig økonomi. Regeringen støtter bæredygtighedsstandarder og digital tilgængelighed af oplysningerne.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

d) Orientering om "Produktsikkerhedsforordningen"

KOM (2021) 0346

KOM (2021) 0346 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Erhvervsministeren: Drøftelserne om »Produktsikkerhedsforordningen« er i sine tidlige faser i Rådet, og vi fremsendte grund- og nærhedsnotat til Folketinget tidligere i september 2021. Det nye forslag skal erstatte det 20 år gamle »Produktsikkerhedsdirektiv« og modernisere den generelle ramme for sikkerheden i produkter, der ikke er omfattet af EU-harmoniseringslovgivning.

Regeringen hilser overordnet forslaget velkommen. Der er brug for en modernisering af reglerne for at adressere de nye digitale vilkår og udfordringer for produktsikkerheden, som nye teknologier og ikke mindst udviklingen i e-handel har skabt.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

e) Orientering om "Udenlandske subsidier"

KOM (2021) 0223

KOM (2021) 0223 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Erhvervsministeren: Forslaget om regulering af udenlandske subsidiers konkurrenceforvridning på det indre marked blev fremsat i maj 2021, og der blev fremsendt grund- og nærhedsnotat til Folketinget i juni 2021.

Regeringen er generelt positiv over for Kommissionens forslag, som er et nødvendigt skridt for at imødegå unfair konkurrence på det indre marked og et vigtigt supplement til EU's eksisterende lovgivning.

Sagen befinder sig stadig på et indledende stadie i Rådet. Det er forventningen, at drøftelserne vil fortsætte under det slovenske formandskab i løbet af efteråret, men er stadig på et tidligt stadie.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Udg. f) Orientering om "Fuel EU Maritime"

KOM (2021) 0562

KOM (2021) 0562 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Punktet var udgået.

g) Orientering om "Maskinforordningen"

KOM (2021) 0202

KOM (2021) 0202 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Erhvervsministeren: Drøftelserne om forslaget til ny forordning om maskinprodukter, der blev fremsat i april 2021, er også i sine tidlige faser i Rådet, og vi fremsendte grund- og nærhedsnotat til Folketinget i juni 2021.

Forslaget skal erstatte det gældende maskindirektiv fra 2006 og har til formål at ensarte reguleringen af maskinprodukter med den fælles ramme for markedsføring af produkter på det indre marked samt anden produktregulering.

Derudover skal reguleringen af maskinprodukter moderniseres med henblik på at håndtere potentielle sikkerhedsrisici relateret til nye teknologier, herunder især kunstig intelligens.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

- L h) Orientering om Europa-Kommissionens ventede forslag til indførsel af en antidumpingtold på import af ståltårne fra Kina, som benyttes til produktion af vindmøller**

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 6. Rådsmøde nr. 3813 (konkurrenceevne – forskningsdelen) den 28. september 2021

EUU alm. del (20) – bilag 805 (kommenteret dagsorden)

Uddannelses- og forskningsministeren forelagde begge punkter til orientering

1. Den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring

– *Rådskonklusioner*

KOM (2021) 0252

Rådsmøde 3813 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Uddannelses- og forskningsministeren: Rådskonklusionerne udspringer af Kommissionens meddelelse fra 18. maj 2021 »Den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring«. Formålet med rådskonklusionerne er at sætte en retning for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde – det vil sige samarbejde med partnere uden for EU.

I rådskonklusionerne understreges det, at den geopolitiske kontekst har ændret sig de senere år. Det har implikationer for forsknings- og innovationssamarbejdet med lande uden for EU. Der er fokus på at bevare åbenhed i det internationale forskningssamarbejde, men samtidig fremme lige vilkår, gensidighed og grundlæggende værdier. Yderligere skal væsentlige europæiske interesser beskyttes.

Regeringen er helt enig i, at EU skal have en klog, balanceret og realistisk tilgang til internationalt samarbejde. Vi skal have større opmærksomhed på etiske og sikkerhedsmæssige risici og dilemmaer i forskningssamarbejdet. Regeringen støtter et stærkere fokus på Unionens strategiske interesser i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde, men uden at det fører til protektionisme. Internationalt samarbejde bør være så åbent som muligt – og så lukket som nødvendigt.

Dilemmaer i forskningssamarbejdet med særlig autokratiske lande er noget, der i høj grad er fokus på i Danmark, såvel som i andre EU-lande. Regeringen bakker i høj grad op om, at vi i EU er fælles om at håndtere udfordringerne. Regeringen byder derfor meddelelsen om den globale tilgang til forskning og innovation velkommen og støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne.

Ulla Tørnæs: Hvordan forudser ministeren det fremtidige samarbejde med Kina på forsknings- og innovationsområdet? Der har ad flere forskellige omgange været debat, f.eks. om danske universiteters samarbejde med Kina. I lyset af Kinas stærke positionering og forsøg på at hægte sig på europæisk idéudvikling og forskning er regeringens holdning til samarbejde med Kina på det forskningspolitiske område interessant.

Uddannelses- og forskningsministeren: Forskningssamarbejdet er et område, hvor Danmark og andre EU-lande i stigende grad oplever udfordringer, og hvor det er nødvendigt, at vi er opmærksomme på trusler forbundet med udenlandsk indblanding og uønsket overførsel af viden. Nu fore-

går diskussionen på europæisk plan, og man bliver nødt til at finde frem til en fælles forståelse blandt EU-landene.

Min forgænger har etableret Udvalg om retningslinjer for internationalt forsknings- og innovations-samarbejde, hvori man gennemgår eksisterende rammer og drøfter risici og dilemmaer ved internationale forsknings- og innovationssamarbejder. Udvalget skal forventeligt afrapportere inden 2022 og give input både til politisk mulige tiltag og få undersøgt, hvilke procedurer og overvejelser man gør sig ude på de enkelte institutter for at sikre, at samarbejdet med forskere og institutter i andre lande sker på en betryggende måde.

Det kræver nok nogle kulturændringer i forskningsverdenen, og det kan i særlig grad gælde for Kina og samarbejdet med kinesiske partnere. Omvendt har vi også en interesse i forskningssamarbejder med andre lande på områder, hvor det er uproblematisk – også med Kina, der på nogle områder er langt fremme. Men vi er nødt til at være mere strategiske i vores egen tænkning, og vi er nødt til at være mere opmærksomme på, hvordan samarbejder foregår. Nu får vi så lejlighed til at diskutere det igen og tage mere fat på det, både på EU-plan og nationalt.

Ulla Tørnæs: Jeg vil godt understrege, at det følgende ikke er et drillespørgsmål: Skal jeg forstå ministerens svar om Kina sådan, at vi skal tage vores forsknings- og innovationssamarbejde med Kina op til debat igen? Meget har jo ændret sig, siden et bredt flertal i Folketinget besluttede, at vi skulle have et dansk finansieret universitet i Kina, samt at vi skulle opfordre alle danske uddannelsesinstitutioner til at have en form for udveksling eller forskningssamarbejde med Kina. Jeg har tidligere spurgt ministerens forgænger om, hvad regeringen ville med det dansk-kinesiske forsknings- og innovationssamarbejde uden at få et særlig præcist svar.

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg opfatter det absolut ikke som drillespørgsmål. Det er fuldstændig på sin plads at tage det op, og det kan være, at vi skal tale om sagen igen her i udvalget. Det forventes, at rådskonklusionerne vil blive efterfulgt af konkrete retningslinjer fra Kommissionen om udenlandsk indblanding. Derfor vil det i en eller anden form komme tilbage hertil, og Udvalget om retningslinjer for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde vil også drøfte samarbejdet med kinesiske institutioner. Hvis det ikke bliver i Europaudvalget, tror jeg, vi får fornøjelsen af diskussionen i Uddannelses- og Forskningsudvalget, hvor Ulla Tørnæs er ordfører. Jeg er i øvrigt enig i, at meget har ændret sig siden dengang, den opfordring blev givet.

2. Styringsmodel (governance) for det Europæiske Forskningsrum (ERA)

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3813 – bilag 2 (samlensnotat side 5)

Uddannelses- og forskningsministeren: Det Europæiske Forskningsrum blev etableret i 2000. Formålet er at opbygge et fælles videnskabeligt og teknologisk område i EU – et indre marked for viden. Man kan sige, at det er den overordnede politiske ramme for forskningssamarbejdet i EU. Som min forgænger har orienteret jer om ved flere lejligheder, foregår der nu en proces, hvor det Europæiske Forskningsrum skal relanceres. Vores drøftelser bygger på den meddelelse om et nyt Europæisk Forskningsrum, som Kommissionen offentliggjorde i september 2020.

På rådsmødet skal vi have en indledende drøftelse af, hvilken styringsmodel der skal etableres for at fremme implementeringen af det Europæiske Forskningsrum. Det slovenske formandskab arbejder på et udkast til rådskonklusioner om samme emne, som jeg forventer at præsentere for jer inden rådsmødet i november.

Regeringen ser overordnet positivt på en gentænkning af styringsmodellen. Fra dansk side støtter vi et enkelt og effektivt styringssystem, hvor form følger funktion, og hvor medlemsstaterne forsat har afgørende indflydelse i implementeringen. Det er regeringens holdning, at det Europæiske Forskningsrum bedst implementeres ved en stærk forankring både hos medlemsstaterne og hos Kommissionen. Regeringen er i udgangspunktet positiv over for en mere struktureret inddragelse af interessenter.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

FO Punkt 7. Forslag til Rådets forordning om oprettelse af fællesforetagender under Horisont Europa

– Vedtagelse

KOM (2021) 0087

KOM (2021) 0087 – bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (20) – bilag 805 (kommenteret dagsorden)

Uddannelses- og forskningsministeren: Fællesforetagender kan vi også kalde for partnerskaber. De fællesforetagender – eller partnerskaber – som denne forordning handler om, er de største typer partnerskaber, der etableres under rammeprogrammet Horisont Europa. Det er dem, det kræver lovgivning at etablere.

Med forordningen etableres ni partnerskaber. Der fastsættes målsætninger, opgaver, medlemskab, organisering og andre operationelle regler. Denne type af partnerskaber etableres typisk mellem Kommissionen og industrien. Et enkelt partnerskab – dét, der handler om centrale digitale teknologier – skiller sig ud ved at blive etableret mellem Kommissionen, industrien og medlemsstaterne. Partnerskaberne etableres på strategisk vigtige områder inden for sundhed, det grønne område, transport, digitalisering og teknologi. Det er områder, hvor det giver merværdi at samarbejde tæt med industrien.

Konkret betyder et partnerskab, at industrien sidder med ved bordet, når forskningsbehov skal identificeres – hvis vi f.eks. skal lykkes med at gøre flytrafikken mere klimavenlig. Partnerskaberne giver mulighed for at koordinere forsknings- og innovationsdagsordener og etablere forsknings- og innovationssamarbejder, der mere effektivt end nationale indsatser kan skabe løsninger på Europas store samfundsmæssige udfordringer. Der er i høj grad tale om videreførelse af partnerskaber, der også har eksisteret under det tidligere rammeprogram Horisont 2020.

FO Regeringen er positiv over for formålet med forordningen, og

- finder det fornuftigt, at Kommissionen og offentlige og private aktører i EU's medlemslande – inden for udvalgte områder – får mulighed for at koordinere forskningsdagsordener og etablere samarbejder, der mere effektivt end nationale indsatser kan skabe løsninger på Europas store samfundsmæssige udfordringer.
- mener, at det er vigtigt, at reguleringen af partnerskaberne er enkel og klar og giver de bedste forudsætninger for deltagelse i partnerskaberne.
- har fokus på forholdet mellem de respektive deltageres indflydelse i partnerskabernes arbejde og deltagernes ansvar eksempelvis i forhold til operationelle og administrative omkostninger.
- lægger vægt på, at EU-finansieringen matcher bidrag fra de private og offentlige deltagere og ikke omvendt.
- har fokus på kriterierne for og de sikkerhedsmæssige aspekter vedrørende tredjelands deltagelse i partnerskaberne.

- ser positivt på fortsat dansk deltagelse for så vidt angår partnerskabet om centrale digitale teknologier. Regeringen forventer, at Danmark vil deltage, når partnerskabet er oprettet. For så vidt angår de øvrige partnerskaber bakker regeringen op om etableringen af disse. Her er der imidlertid tale om offentlig-private partnerskaber, hvor de eventuelle danske deltagere er private aktører. Der skal derfor ikke gives offentligt dansk tilsagn.
- lægger stor vægt på, at forslaget ikke foregriber forhandlingerne om EU's næste flerårige finansielle ramme efter 2027.

Ulla Tørnæs: Danske forskere er rigtig gode til at hjemtage EU-midler, men det tæller jo rent faktisk med i den ene procent. Derfor er der en demotiverende faktor, som stiger mere og mere ude i den danske forskningsverden, fordi der ikke er økonomisk incitament til at søge europæisk medfinansiering.

Jeg synes, at partnerskaberne ligger i fin forlængelse af Danmarks fremadrettede forskningsstrategi, som et bredt flertal i Folketinget blev enige om sidste år. Men hvis en privat aktør er med til at finansiere et hjemtag fra Horisont-programmerne, sker der stadig en indirekte reduktion, fordi det tæller med i den danske forskningsramme. Vil ministeren se nærmere på at ændre det, så virksomhederne ikke kommer til at betale et særskilt bidrag for at være med? Hjemtag af EU-midler er godt – det vil jeg gerne understrege – men jeg vil gerne høre ministerens vurdering af problemstillingen.

Jeg vil desuden gerne høre ministerens overvejelser om Storbritanniens eventuelle deltagelse i programmerne.

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg er bekendt med diskussionen og har også noteret, at den er dukket op igen. Inden længe skal vi også diskutere forskningsreserver, og hvordan forholdet er mellem, hvad vi bidrager med til EU i forskningsmidler, og hvad vi tager med hjem, samt hvordan det påvirker vores forskningsreserver herhjemme. I Danmark har vi jo en lang tradition for, hvordan man opgør det. Det er, hvad vi egentlig anvender på forskning, der indgår i opgørelsen og dermed også påvirker forhandlingsrammen omkring forskningsreserven. Vi lægger altså op til at fortsætte med denne opgørelsesmetode lige som under tidligere regeringer. Man kan godt mene, at det giver et mindre incitament til at hente midler hjem, men jeg synes ikke, at det for den enkelte forsker eller for det enkelte projekt eller for den enkelte virksomhed er en mekanisme, man er direkte påvirket af. Diskussionen har mere at gøre med det samlede forskningsbudget.

Hvad associerede lande angår gælder det både Storbritannien og andre lande, men vi forventer, at Storbritannien bliver associeret til Horisont Europa. Der er indgået en rammeaftale mellem EU og Storbritannien, som også indbefatter Horisont Europa, men vi ved det ikke med sikkerhed endnu, da detaljerne stadig er under forhandling. Hvis de bliver associeret, kan de deltage på lige vilkår med andre EU-lande. Der vil være nogle hjørner, hvor der nok er særlig diskussion, men helt overordnet har vi selvfølgelig også fra dansk side en interesse i at fastholde et tæt samarbejde med Storbritannien, når det kommer til forskning, samt at vi gør det via EU-programmer.

Anne Sophie Callesen: Jeg har brug for en opklaring af, hvad der menes med, at regeringen lægger vægt på, at EU-finansieringen til fælles foretagender under Horisont Europa matcher bidrag fra private og offentlige deltagere og ikke omvendt.

Uddannelses- og forskningsministeren: Det er et spørgsmål om, at vi fra dansk side har hånd i hanke med, hvad omkostningerne bliver, og der bliver lagt stor vægt på, at der ikke sker noget i samarbejderne nu, der foregriber, hvordan budgetterne vil være, når vi kommer ind i den næste 7-årige ramme. Hvis vi ikke bare matchede fra EU's side, men hvis der skulle lægges yderligere fra medlemsstaternes side, når virksomheder går ind med mange midler, så ville det være en mekanisme, hvor vi ikke længere havde hånd i hanke med vores omkostninger fra medlemsstaternes side. Derfor vil vi gerne matche fra EU-siden, og vi har også en interesse i, at der er virksomheder, der engagerer sig i det. Så vi synes, at mekanismen skal være sådan.

Kim Valentin: Som ny minister er det vigtigt at være opmærksom på, at der er aftalt spilleregler mellem Udenrigsministeriet og Europaudvalget om, hvordan man formulerer forhandlingsoplæg. Ved forhandlingsoplæg, hvor der er problemer med at hente et flertal til det, som regeringen mener, er det en fordel at være præcis. Desuden er det en fordel at være ude i god tid, fordi vi alle sammen har en gruppe, der skal orienteres.

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg forstod, at I havde en diskussion tidligere om brugen af begreberne. Jeg forsøgte at være særlig tydelig i, hvor jeg lagde vægt på ting, og hvor der var en stor vægt, og det skal jeg også sørge for at gøre fremover. Om end jeg også forstår, at der er en fortolkningsdiskussion af aftalerne med Udenrigsministeriet. Men jeg skal gøre mit for, at det er tydeligt, hvad regeringens ønske er i disse situationer.

Den fungerende formand konkluderede at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti havde ytret sig imod det.

Mødet sluttede kl. 15:46.